

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 194g/2024

privind excepția de neconstituționalitate
a articolului 8 alin. (1) din Legea nr. 134 din 13 iunie 2008 cu privire la
Serviciul de Protecție și Pază de Stat

*(eliberarea din funcție a directorului
Serviciului de Protecție și Pază de Stat)*

CHIȘINĂU

17 octombrie 2024

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Domnica MANOLE, *Președinte*,
nei Viorica PUICA,
dlui Nicolae ROȘCA,
nei Liuba ȘOVA,
dlui Serghei ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea nei Dina Musteața, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 2 octombrie 2024,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 17 octombrie 2024, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 8 alin. (1) din Legea nr. 134 din 13 iunie 2008 cu privire la Serviciul de Protecție și Pază de Stat, ridicată de dna avocat Cristina Ciubotaru, în interesele dlui Iaroslav Martin, parte în dosarul nr. 3a-815/2023, pendinte la Curtea de Apel Chișinău.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de un complet de judecători de la Curtea de Apel Chișinău, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

ÎN FAPT

A. Circumstanțele litigiului principal

3. La 25 iunie 2019, dl Iaroslav Martin a fost numit în funcția de director al Serviciului de Protecție și Pază de Stat prin decretul Președintelui Republicii Moldovei de la acea dată, dl Igor Dodon.

4. La 30 decembrie 2020, Președintele nou ales al țării, dna Maia Sandu, a dispus eliberarea dlui Iaroslav Martin din funcția de director al Serviciului de Protecție și Pază de Stat.

5. La 24 februarie 2021, dl Iaroslav Martin a contestat decretul privind eliberarea sa din funcție în fața instanței de contencios administrativ. Printr-o hotărâre din 2 martie 2023, Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani, a respins acțiunea formulată de dl Iaroslav Martin. Această hotărâre a fost atacată cu apel în fața Curții de Apel Chișinău.

6. La 17 septembrie 2024, în cadrul ședinței de judecată, dna avocat Cristina Ciubotaru a ridicat, în interesele dlui Iaroslav Martin, excepția de neconstituționalitate a articolelor 8 alin. (1), 21 alin. (2) și 35 alin. (1) din Legea cu privire la Serviciul de Protecție și Pază de Stat.

7. Printr-o Încheiere din 26 septembrie 2024, un complet de judecători ai Curții de Apel Chișinău, format din dnii Ghenadie Mîra și Grigore

Dașchevici și dna Angela Bostan, a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate în privința articolului 8 alin. (1) din Legea cu privire la Serviciul de Protecție și Pază de Stat și a trimis sesizarea la Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

8. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 20 Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngădi accesul la justiție.”

Articolul 23 Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„[...]”

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 39 Dreptul la administrare

„(1) Cetățenii Republicii Moldova au dreptul de a participa la administrarea treburilor publice nemijlocit, precum și prin reprezentanții lor.

(2) Oricărui cetățean i se asigură, potrivit legii, accesul la o funcție publică.”

Articolul 43 Dreptul la muncă și la protecția muncii

„(1) Orice persoană are dreptul la muncă, la libera alegere a muncii, la condiții echitabile și satisfăcătoare de muncă, precum și la protecția împotriva șomajului.

(2) Salariații au dreptul la protecția muncii. Măsurile de protecție privesc securitatea și igiena muncii, regimul de muncă al femeilor și al tinerilor, instituirea unui salariu minim pe economie, repaosul săptămânal, concediul de odihnă plătit, prestarea muncii în condiții grele, precum și alte situații specifice.

(3) Durata săptămânii de muncă este de cel mult 40 de ore.

(4) Dreptul la negocieri în materie de muncă și caracterul obligatoriu al convențiilor colective sunt garantate.”

Articolul 53 Dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică

„(1) Persoana vătămată într-un drept al său de o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri, este îndreptățită să obțină recunoașterea dreptului pretins, anularea actului și repararea pagubei.

(2) Statul răspunde patrimonial, potrivit legii, pentru prejudiciile cauzate prin erorile săvârșite în procesele penale de către organele de anchetă și instanțele judecătorești.”

Articolul 54

Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

8. Prevederile relevante ale Legea nr. 134 din 13 iunie 2008 cu privire la Serviciul de Protecție și Pază de Stat sunt următoarele:

Articolul 8

Conducerea Serviciului

„(1) Serviciul este condus de un director, **numit și eliberat din funcție de către Președintele Republicii Moldova.**
[...].”

A. Argumentele autorului sesizării

9. Autorul sesizării susține că articolele 8 alin. (1), 21 alin. (2) și 35 alin. (1) din Legea cu privire la Serviciul de Protecție și Pază de Stat sunt neclare și imprevizibile. În opinia sa, normele contestate nu reglementează motivele de eliberare din funcție a directorului Serviciului de Pază și Protecție de Stat și nici statutul ofițerului de protecție care a fost eliberat din funcția de director al acestui serviciu.

10. De asemenea, autorul susține că normele contestate sunt disproporționate și nu-i oferă posibilitatea exercitării unui control judecătoresc efectiv în privința ingerinței în drepturile sale.

11. În final, autorul consideră că prevederile contestate contravin articolelor 20, 23, 39, 43, 53 și 54 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

12. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

13. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Legea cu privire la Serviciul de Protecție și Pază de Stat, ține de competența Curții Constituționale.

14. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de avocatul unei părți în proces. Astfel, Curtea constată că excepția este formulată de subiectul căruia i s-a acordat acest drept, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

15. Cu privire la obiectul sesizării, Curtea observă, în cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate, că autorul ei contestă articolele 8 alin. (1), 21 alin. (2) și 35 alin. (1) din Legea cu privire la Serviciul de Protecție și Pază de Stat. Totuși, în încheierea sa, Curtea de Apel Chișinău a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate doar în privința articolului 8 alin. (1) din Legea cu privire la Serviciul de Protecție și Pază de Stat. Aceasta a respins ridicarea excepției în privința articolelor 21 alin. (2) și 35 alin. (1) din Legea cu privire la Serviciul de Protecție și Pază de Stat, pentru că acestea nu urmează să fie aplicate la soluționare cauzei. De asemenea, instanța a menționat că sarcina ei constă în verificarea corectitudinii aplicării normele legale de către autoritatea care a emis actul administrativ. Instanța de judecată nu poate să-i indice sau să-i recomande autorității publice normele legale pe care trebuia să le aplice la adoptarea actului administrativ.

16. În acest sens, Curtea notează că instanța de judecată este mai bine poziționată să evalueze litigiul concret și să stabilească legea aplicabilă acestuia. Astfel, Curtea va confirma doar constatarea instanței. Curtea observă că excepția de neconstituționalitate a fost ridicată într-o cauză de contencios administrativ în care se contestă eliberarea din funcție a directorului Serviciului de Pază și Protecție de Stat pe baza articolului 8 alin. (1) din Legea cu privire la Serviciul de Protecție și Pază de Stat. Astfel, Curtea observă că această normă poate fi aplicată la soluționarea cauzei în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate și o va reține spre examinare.

17. Prevederile contestate nu au constituit anterior obiect al controlului de constituționalitate sub aspectul criticilor avansate de autor.

18. Curtea notează că o altă condiție obligatorie pentru ca excepția de neconstituționalitate să poată fi examinată în fond este incidența unui drept fundamental. Astfel, Curtea va analiza, prin prisma argumentelor autorului sesizării, dacă prevederile contestate reprezintă o ingerință într-un drept fundamental (a se vedea DCC nr. 174 din 7 decembrie 2023, § 20).

19. În sesizare, se afirmă că norma contestată contravine articolelor 20 (*accesul liber la justiție*), 23 (*dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle*), 39 (*dreptul la administrare*), 43 (*dreptul la muncă și la protecția muncii*), 53 (*dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică*) și 54 (*restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți*) din Constituție.

20. Referitor la aplicabilitatea articolului 20 din Constituție, Curtea observă că litigiul în care a fost ridicată această excepție de neconstituționalitate se desfășoară în fața unei instanțe de judecată. Prin urmare, nu se poate afirma existența vreunei ingerințe în dreptul de acces la justiție. Aceeași este concluzia Curții în privința aplicabilității articolului 53 din Constituție.

21. Articolele 23 și 54 din Constituție pot fi aplicate de Curte doar dacă este incident un drept fundamental (HCC nr. 5 din 14 februarie 2023, § 41; DCC nr. 15 din 16 februarie 2023, § 19; DCC nr. 168 din 7 decembrie 2023, § 18).

22. Dreptul la administrare, invocat de autorul sesizării și garantat de articolul 39 din Constituție, presupune dreptul cetățeanului de a participa la administrarea treburilor publice nemijlocit, precum și prin reprezentanții săi, precum și accesul la o funcție publică. Acest drept nu trebuie perceput ca o obligație a statului de a garanta accesul tuturor persoanelor la toate funcțiile publice, ci ca o posibilitate a persoanei de a ocupa o funcție publică, dacă îndeplinește condițiile legale inerente exercitării acesteia. Curtea reține că prevederile contestate nu stabilesc interdicții sau impedimente pentru accesul, în condițiile legii, la o funcție publică sau de demnitate publică. Totuși, acest drept nu este incident în prezenta cauză, de vreme ce autorul sesizării a ocupat o funcție publică, așadar a putut participa la administrarea treburilor publice.

23. Problema dedusă din argumentele autorului sesizării și supusă analizei Curții ar putea fi raportată la dreptul la muncă, care este garantat de articolul 43 alin. (1) din Constituție. Totuși, pentru a putea examina cauza din perspectiva acestui articol, Curtea trebuie să verifice dacă directorii Serviciului de Protecție și Pază de Stat au o așteptare legitimă de a rămâne în funcție, pentru un mandat fix.

24. Curtea are în vedere statutul special al Serviciului de Protecție și Pază de Stat. Analiza coroborată a legislației naționale permite Curții să constate că Serviciul Protecție și Pază de Stat este un organ de stat care face parte din sistemul organelor securității statului (a se vedea articolul 13 din Legea securității statului nr. 619/1995; articolul 13 din Legea nr. 618/1995 privind organele securității statului) cu atribuții speciale în domeniul securității statului, specializat în asigurarea protecției demnitarilor Republicii Moldova, a demnitarilor străini pe timpul șederii lor în Republica Moldova, precum și în asigurarea pazei sediilor de lucru și a reședințelor acestora.

25. Curtea are în vedere că îndeplinirea atribuțiilor în cadrul Serviciului este o formă specială a serviciului public prin care se exercită drepturile și obligațiile Serviciului în domeniul securității statului (a se vedea articolul 1 alin. (2) din Legea nr. 134/2008 cu privire la Serviciul de Protecție și Pază de Stat). Curtea notează că Serviciul are ca obligații, între altele: (i) să prevină, să depisteze și să anihileze orice acțiune, risc sau amenințare prin care s-ar atenta la viața, integritatea fizică, libertatea de acțiune și la sănătatea persoanelor beneficiare de protecție de stat, indiferent de locul lor de aflare, să asigure paza sediilor de lucru și a reședințelor acestor persoane; (ii) să participe, în limitele competenței, la combaterea terorismului. De asemenea Serviciul are dreptul, între altele, (i) să efectueze verificarea specială a locurilor de aflare permanentă sau temporară a persoanelor beneficiare de protecție de stat și să supună testelor de securitate obiectele aflate în folosința acestora, utilizând în acest scop câini detectori și mijloace speciale din dotare; (ii) să poarte armă, să dețină, să aplice și să folosească arma și munițiile din dotare, să aplice forța

fizică și mijloacele speciale, în cazurile și în modul prevăzute de legislație (a se vedea articolele 11 literele a) și g), 12 literele c) și l) din Legea nr. 134 nr. 134/2008 cu privire la Serviciul de Protecție și Pază de Stat). Așadar, Curtea subliniază că măsura contestată este legată de exercitarea prerogativelor Serviciului în discuție.

26. Pornind de la prevederile constituționale, potrivit cărora Președintele Republicii Moldova deține prerogativele: (i) de a fi „garantul suveranității, independenței naționale, al unității și integrității teritoriale a țării”; (ii) de a apăra democrația, suveranitatea, independența, unitatea și integritatea teritorială a Moldovei; (iii) de a întreprinde „măsuri pentru asigurarea securității naționale și a ordinii publice” (articolele 77 alin. (2), 79 alin. (2), 87 alin. (4) din Constituție); legislatorul a elaborat mecanisme legale care să permită Președintelui Republicii Moldova să-și aducă la îndeplinire competențele constituționale. În acest sens, Legea nr. 134 din 13 iunie 2008 cu privire la Serviciul de Protecție și Pază de Stat stabilește că Serviciul Protecție și Pază de Stat este subordonat Președintelui Republicii Moldova (articolul 1 alin. (3)). De asemenea, se stabilește că Președintele Republicii Moldova numește în funcție directorul Serviciului care este persoana care conduce Serviciul de Protecție și Pază de Stat, precum și îl eliberează din această funcție. În jurisprudența sa, Curtea a stabilit că este necesar ca exercitarea unor funcții importante sub aspectul interesului general al societății să fie reglementată prin lege, inclusiv să fie impuse unele condiții și restricții mai stricte (a se vedea HCC nr. 6 din 22 martie 2011, § 2).

27. Cu privire la durata mandatului directorului Serviciului de Protecție și Pază de Stat Curtea reține că Constituția nu reglementează această funcție, inclusiv nu stabilește un termen fix/limitativ al duratei mandatului acestuia. Nici Legea nr. 134 din 13 iunie 2008 cu privire la Serviciul de Protecție și Pază de Stat nu stabilește un termen limitativ al duratei mandatului directorului Serviciului de Protecție și Pază de Stat, prevăzând doar că acesta [directorul] „este eliberat din funcție de către Președintele Republicii Moldova”.

28. Mai mult, Curtea observă că și Legea nr. 199 din 16 iulie 2010 cu privire la statutul persoanelor de demnitate publică prevede că „în cazul demnitarului numit, încetarea înainte de termen a mandatului are loc prin revocarea sau, după caz, eliberarea din funcție a demnitarului în temeiul actului administrativ al autorității care l-a numit în funcție” (articolul 22 alin. (3)).

29. Așadar, având în vedere prerogativele constituționale ale Președintelui Republicii Moldova, dar și statutul legal special al Serviciului de Protecție și Pază de Stat, Curtea conchide că legislatorul a lăsat la discreția Președintelui Republicii Moldova competența de a numi persoane în funcția de director al Serviciului, precum și de a le elibera din această funcție pe baza articolului 88 litera d) din Constituție.

30. Cu privire la afirmația autorului sesizării cu privire la eventuala neclaritate sau neproporționalitate a articolului 8 alin. (1) din Legea cu privire la Serviciul de Protecție și Pază de Stat în cazul în care acesta omite să reglementeze statutul juridic al ofițerului de protecție care a fost eliberat

din funcția de director al Serviciului de Protecție și Pază de Stat, Curtea nu reține o problemă din perspectiva dreptului la muncă.

31. Cât privește argumentele autorului care pretind că prevederile contestate omit să reglementeze temeiurile eliberării din funcție a directorului Serviciului, Curtea nu le poate reține atât timp cât ele se bazează pe o analiză comparativă dintre norma contestată și articolul 35 alin. (1) din aceeași Lege. În acest context, Curtea reiterează că examinarea constituționalității unei prevederi legale are în vedere compatibilitatea acesteia cu dispozițiile constituționale pretins a fi încălcate, dar nu compararea prevederilor infraconstituționale cuprinse în același act normativ și raportarea unei concluzii care ar rezulta din comparație la dispoziții ori principii ale Constituției (HCC nr. 36 din 23 noiembrie 2021, § 25; HCC nr. 6 din 10 martie 2022, § 14). Astfel, o pretinsă incompatibilitate între două sau mai multe norme infraconstituționale cuprinse în acte normative distincte sau în același act normativ nu reprezintă o problemă de constituționalitate, ci una de interpretare și de aplicare a legii, a cărei rezolvare le revine instanțelor de judecată (DCC nr. 135 din 27 septembrie 2022, § 34).

32. Prin urmare, pe baza celor menționate *supra*, Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Având în vedere cele menționate, pe baza articolelor 135 alin. (1) lit. a), 140 alin. (2) din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 8 alin. (1) din Legea nr. 134 din 13 iunie 2008 cu privire la Serviciul de Protecție și Pază de Stat, ridicată de dna avocat Cristina Ciubotaru, în interesele dlui Iaroslav Martin, parte în dosarul 3a-815/2023, pendinte la Curtea de Apel Chișinău.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

Chișinău, 17 octombrie 2024
DCC nr. 133
Dosarul nr. 194g/2024